

FELJTON

NA PAPINSKOM SVEUČILIŠTU SPAJAJU AKADEMSKU STRUČNOST I ISKUSTVO ŽIDOVSKO-KRŠĆANSKIH ODNOSA Polazimo od ideje da je odnos prema judaizmu dio identiteta Crkve (3/6)

Ovaj feljton naglašava kako je došlo do preobrazbe odnosa kršćana i Židova te aktualnom kršćansko-židovskom dijalogu i njegovim perspektivama. Bavi se međuodnosom kršćanstva i židovstva, teološkim i kulturalnim odrednicama međureligijskoga dijaloga u svjetlu deklaracije Nostra aetate te na taj način želi pridonijeti razvoju dijaloga Katoličke Crkve i židovstva.

18.12.2022. / 08:00 / Ivan Tašev

„Ovo je put kojim smo krenuli dostižući važne ciljeve, ali na kojem još uvijek ima teških uspona, zaustavljanja i ponekad koraka unatrag. Cesta je to na kojoj se ne napreduje uvijek kompaktno, ali ne manjka ljudi koji čine sve da svi krenu naprijed“, tim je riječima koristeći dvije slike aktualne kršćansko-židovske odnose opisao talijanski teolog dr. Massimo Gargiulo, zamjenik ravnatelja Centra za judaističke studije „Kardinal Bea“ Papinskoga sveučilišta Gregoriana. Riječ je o ustanovi koja je utemeljena prije 20 godina, a prošle akademske godine Centru „Kardinal Bea“ Kongregacija za katolički odgoj povjerila je organizaciju kanonskoga licencijata za judaistiku i židovsko-kršćanske odnose.

Najzaslužniji za „pročišćavanje“ katoličkoga učenja o judaizmu

Od Massimo Gargiula htjeli smo čuti o odnosu trojice Petrovih nasljednika u posljednjih 45 godina prema Židovima, odnosno papama Ivanu Pavlu II., Benediktu XVI. i Franji koji su

djelovali ili još uvijek djeluju otkako postoji Centar za judaističke studije „Kardinal Bea“. Počevši s dugim pontifikatom danas svetoga Ivana Pavla II. Gargiulo je rekao da je on imao i osobno iskustvo sa Židovima, jer je odrastao u Wadowicama, gdje je u vrijeme njegove mladosti živjelo 3 tisuće Židova, u gradu sa 10 tisuća stanovnika. Također, svojim je očima mladi Karol Wojtyła vidio nacističku okupaciju

vlastite zemlje Poljske i progon Židova.

Dr. Massimo Gargiulo: Poduzeti su važni koraci što se tiče službenoga stajališta Crkve i dokumenata koje je Crkva objavila u odnosu na Židove, počevši od *Nostra aetate* pa nadalje. Ipak ima još puno posla, a glavni dio toga jest kako to prenijeti u svakodnevni život kršćana

„Ivan Pavao II. bio je prvi papa u dvije tisuće godina koji je ušao u sinagogu, čime je učinio povijesnu gestu prema našoj ‘starijoj braći’. On je Papa koji je izrekao najoštrije, a u nekim aspektima i definitivne riječi o holokaustu i obnavljajućim oblicima antisemitizma, nazvavši ih ‘griehom protiv Boga i protiv čovjeka’. On je Papa koji je obnovio, čak i diplomatski, dugogodišnje odnose između Svete Stolice i Države Izrael. Ali on je prije svega Papa koji je učinio najviše za ‘pročišćavanje’ katoličkoga učenja o judaizmu i Židovima, osuđujući stalno napast da se odvoje, zapravo da se sukobe Novi i Stari zavjet. Umjesto toga, podsjetio je da je Isus bio ‘autentični sin Izraelov, duboko ukorijenjen u dugoj povijesti vlastitoga naroda’. I stoga kršćanin, ako posjeduje čvrsto uvjerenje o tome, ne može više ‘prihvatiti da se Židovi kao Židovi preziru ili, još gore, maltretiraju’“, rekao je zamjenik ravnatelja Centra za judaističke studije „Kardinal Bea“ Papinskoga sveučilište Gregoriana.

Papa Franjo smatra nužnim dijalog između predstavnika katoličkih i židovskih profesora te kaže: „Potrebno je krenuti drugim, širim putem: putem obznanjivanja plodova dijaloga, kako on ne bi ostao prerogativ nekolicine odabranih, nego postao produktivna prilika za mnoge.“

Obznaniti plodove dijaloga

Benedikt XVI. je, pak, bio više usmjeren na akademsku pozadinu i nastavio stopama Ivana Pavla II., slaže se s našoj ocjenom pontifikata njemačkoga pape i njegovoga viđenja židovsko-katoličkoga odnosa naš sugovornik dr. Massimo Gargiulo ukazujući na riječi Benedikta XVI. u kojima tvrdi da „teorija supstitucije nije postojala kao takva“ i da „judaizam nije jedna religija među ostalima“. „Trebalo se prepoznati jasnu poziciju koju je Benedikt zauzeo čak i dok je još bio papa u odnosu na antisemitizam, kada je rekao da je ‘antisemit također i antikrist’.“

Govoreći o papi Franji dr. Gargiulo prisjetio se njegovih riječi upućenih u prigodi obilježavanja 50. obljetnice smrti kardinala Augustina Bee, iz kojih se – prema njegovu mišljenju – može iščitati kako papa Franjo vidi dijalog i kakvu ulogu on u njegovu promicanju ima. „Dijalog ne može biti samo intelektualna interakcija, već mora biti iskustvo iznutra; dijalog bi trebalo uroditi plodovima izvan granica znanstvene zajednice. Jednom riječju, to mora biti živi dijalog u kojem uzajamno znanje iznutra nosi bogatstvo, razumijevanje i mir“, kaže dr. Gargiulo te prenio riječi pape Bergoglia: „Dijalog zahtijeva slušanje dvaju glasova, a svjedočanstvo židovskih i katoličkih učitelja koji zajedno poučavaju vrijedi više od mnogih govora. Kako da nastavimo ovo putovanje? Do sada se židovsko-kršćanski dijalog

često odvijao u okvirima koji su uglavnom bili rezervirani za stručnjake. Specijalizirana istraživanja i znanje neophodni su, ali nisu dovoljni. Zajedno s tim putem, potrebno je krenuti drugim, širim putem: putem obznanjivanja plodova dijaloga, kako on ne bi ostao prerogativ nekolicine odabranih, nego postao produktivna prilika za mnoge.“

Važno je školovanje svećenika

Nastavno na te riječi zanimalo nas je mišljenje zamjenika ravnatelja Centra za judaističke studije „Kardinal Bea“ koliko je pitanje kršćansko-židovskih odnosa iz uže akademsko-teološke sfere postalo dio glavne struje kršćanske svakodnevice: „To je pravi izazov. Poduzeti su važni koraci što se tiče službenoga stajališta Crkve i dokumenata koje je Crkva objavila u odnosu na Židove, počevši od *Nostra aetate* pa nadalje. Ipak ima još puno posla, a glavni dio toga jest kako to prenijeti u svakodnevni život kršćana, protiv mnogih stereotipa koji su još uvijek prisutni u društvu. Prvi korak je školovanje svećenika, u čemu i mi imamo svoju ulogu.“

Govoreći koliko su vjernici katolici svjesni važnosti poznavanja židovskih korijena vjere te zašto je važno da kršćanin produbi svoje židovske studije, kaže da je pozitivno što postoji povećana pažnja i sve rašireniji interes prema židovskim korijenima kršćanstva.

Spajanje stručnost i živoga iskustva

U ravnatelja Centra za judaističke studije „Kardinal Bea“ Papinskoga sveučilišta Gregoriana. Prakticiramo zajedničko proučavanje kako bismo ne samo poznavali tradiciju drugoga, nego i bili otvoreni prihvatiti ono što od toga može biti relevantno za razumijevanje naše vlastite tradicije i teološke perspektive.

Kardinal Augustin Bea imao je veliki utjecaj na židovsko-kršćanske odnose tijekom Drugog vatikanskog sabora

Za to zaslugu sigurno ima i Centar koji djeluje pri papinskom sveučilištu Gregoriana u Rimu koji nosi ime i inspiraciju dalekovidne vizije isusovca Augustina Bee, glavnoga „arhitekta“ deklaracije *Nostra aetate*. „U kontinuitetu s tim nadahnućem Centar promiče poznavanje judaizma i njegovoga teološkoga aspekta polazeći i iz židovske i iz kršćanske perspektive. To se odvija kroz poučavanje, istraživanje i akademsku razmjenu mišljenja između kršćana i Židova, s ciljem njegovanja odnosa koji dovode do međusobnoga obogaćivanja. To znači da je izgradnja mostova između kršćana i Židova svakodnevni posao Centra. No, to nisu samo mostovi koji spajaju i kroz koji prolaze ljudi različitih tradicija, vraćajući se zatim svatko na svoju stranu s istim načinom razmišljanja kakav je bio ranije. Prakticiramo zajedničko proučavanje kako bismo ne samo poznavali tradiciju drugoga, nego i bili otvoreni prihvatiti ono što od toga može biti relevantno za razumijevanje naše vlastite tradicije i teološke perspektive. Ta vrsta nastave spaja akademsku stručnost i živo iskustvo židovsko-kršćanskih odnosa. Polazimo od ideje da je odnos prema judaizmu dio identiteta Crkve“, rekao je dr. Gargiulo.

Dobri odnosi i kontakti

Centra za judaističke studije „Kardinal Bea“, naime, teži međunarodnoj akademskoj razmjeni nastavnika i studenata s institucijama iz raznih zemalja, posebice s Hebrejskim sveučilištem u Jeruzalemu. Centar također organizira nacionalne i međunarodne konferencije i susrete sa Židovskom zajednicom u Rimu kako bi pomogao u prevladavanju predrasuda, povećao

međusobno upoznavanje i stvorio prostor za dijalog i susrete.

„Naši studenti dolaze iz cijeloga svijeta. Mnogi od njih su laici i više ih čimbenika tjera da slijede naš program. S jedne strane, tu je onaj akademski, budući da se studentima nudi solidan akademski kurikulum. S druge je želja da se doživi stvarno iskustvo dijaloga. To se, štoviše, događa na sveučilištu tradicije kao što je Gregoriana i u gradu Rimu, gdje je prošlost ujedinjena sa sadašnjošću i gdje se nalazi najstarija europska židovska zajednica. S njima imamo dobre odnose i kontakte“, rekao je teolog Gargiulo iz Centra za judaističke studije „Kardinal Bea“ Papinskoga sveučilište Gregoriana.

Autor: Ivan Tašev, novinar Glasa Koncila (itasev@glas-koncila.hr)

* Tekst je objavljen u sklopu projekta poticanja novinarske izvrsnosti Agencije za elektroničke medije. Dozvoljeno je prenošenje sadržaja uz objavu izvora i imena autora.

Ključne riječi: ivan tašev kršćansko-židovski odnosi

Daljnje korištenje vijesti u medijima samo uz prethodno odobrenje izdavača.
Sva prava pridržana © 2018 - 2022 Hrvatska katolička mreža

